

“La diversitat hi ha de ser i no com a quota”

Maria Bouabdellah Shaimi va néixer a Vic però de ben petita es va instal·lar amb la seva família a Banyoles CEDIDA.

A Maria Bouabdellah Shaimi (Banyoles, 2002), de petita li agradava molt xerrar, i de forma natural va començar a compartir vídeos del que pensava i del que li passava com a adolescent, una jove racialitzada, a través de les xarxes socials. És una de les youtubers catalanes de referència i la primera afrodescendent. Participa a Canal Malaia i està cursant tercer de periodisme a la UAB.

Què la va atraure de la comunicació? Des de petita, he sigut molt xerraire. També m'ha agradat molt escriure. A cinquè de primària em van preguntar què volia ser de gran i vaig respondre criminòloga, perquè em mirava sèries policiaques, o periodista. A mesura que em vaig anar fent gran vaig veure també que els meus interessos anaven dirigits cap a la comunicació; m'agradava molt escriure i tenia molta inquietud en aquest sentit. Un cop a l'institut em van proposar participar al programa d'oratória de TV3 Un got d'aigua. I va ser a ESO que vaig decidir ser periodista. Sempre ho he tingut clar però no sé ben bé per què. Comparteix els seus pensaments a través de les xarxes, però no sé si manté un diari on escriu. Pensa que la seva generació, la Z, ha passat d'escriure el diari personal al YouTube, del text a l'oralitat? En el meu cas sí que

escriu molt però no ho publico. Perquè són escrits molt personals i penso que no són publicables. És cert que el vídeo és un format més directe i ràpid, i molt fàcil perquè tothom té un mòbil per gravar-se i penjar-ho a les xarxes, i escriure requereix pensar-ho més. No crec que la nostra generació no escrigui. Ara he detectat un revifament dels blogs a les xarxes. No tenia referents youtubers catalans. Per això se'n va fer? No neix pensant en aquest objectiu. A Un got d'aigua de TV3 no vaig passar el càsting final, em vaig quedar a les portes, devia tenir uns quinze anys i tot em va semblar un drama i vaig decidir fer un vídeo sobre un llibre i penjar-lo a les xarxes. I així vaig començar. No va ser perquè havia detectat una mancança i vaig dir que jo podia fer-ho, sinó que va ser molt orgànic i natural. És important arribar als joves en català. Vostè que viu entre Banyoles i Barcelona percep un descens de l'ús del català? A Barcelona és molt diferent de Banyoles. Es nota molt la diferència. És com una lluita aferrissada: quan entres a un bar i dius aigua, doncs no és tan diferent d'agua. Fins que no vaig venir a viure a Barcelona no vaig ser conscient d'aquesta situació. Quant als joves, penso que tenen la idea que el català només es parla en determinats contextos diguem-ne més cultes i que en l'àmbit més informal no es parla. Defenso que es pugui parlar en català quan em gravi, per exemple, fent un tour per casa meua, poder normalitzar-ho. I a la gent que no s'atreveix a parlar en català perquè s'equivoca, l'important aquí és que la llengua es parli perquè així està viva, evoluciona. No passa res perquè no parlis català com si fossis Pompeu Fabra. La vergonya de no parlar un català perfecte, quan no passa si ens expressem en francès o en anglès i sabem que no tenim el millor accent o que la frase no és del tot correcta, és un prejudici afegit? Sí. Penso també que es vol protegir tant la llengua que el parany pot acabar sent que només la parlin els que ho fan perfecte i que s'acabi canviant per rutina sense ser conscient que l'altra persona t'entén i no cal canviar. A mi m'han passat les dues coses. Per una banda, que em canviïn al castellà des d'un català perfecte i després que em facin el comentari de sorpresa: “Oh, que bé que parles el català.” És la primera catalana afrodescendent –la seva família és d'origen marroquí– amb projecció en l'àmbit juvenil i de xarxes. Se sent referent? Un mirall? Ser referent penso que ho hauria de dir algú altre, i també penso que no he fet tant per ser referent. És cert que en

aquesta vida tothom aporta el seu granet de sorra. I sí que m'agradaria, igual que també crec que ho pensen altres companys, de trencar esquemes i impulsar canvis. No vull semblar Martin Luther King i no canviarem el món, però sí que penso que molta gent petita, en llocs petits, fent coses petites, poden canviar el món. No tot, però alguna cosa concreta sí. En aquest sentit, sí que puc ser referent. I no ser el que tradicionalment s'ha reservat als fills d'immigrants. És a dir, que podem anar a la universitat... jo no en tinc cap dubte i estic reivindicant coses que per a mi són òbvies però que és important posar-les sobre la taula. S'ha sentit diferent? Els altres li ho han recordat? Li ho demano perquè en un vídeo reivindicava els seus orígens i explicava que va deixar de fer-se la henna a les mans i d'allisar-se els cabells. Vaig anar a una escola on tots els meus companys eren blancs; és a dir, no hi havia ningú d'altres orígens. No vaig patir bullying però sí que em sentia fora de lloc. Recordo que em feia molta il·lusió dur la henna a les mans i els nens em van fer comentaris ofensius. Quan ets petit, tot es magnifica molt més. Tampoc tens clara la teva identitat. I em vaig sentir l'estranya, la rara, la diferent. Tots, independent del nostre origen, tenim conflictes amb la nostra pròpia identitat, però en el meu cas s'hi ha d'afegir el qüestionament constant. Aquesta pregunta d'on ets. Per sort, he pogut entendre aviat que no era un problema que tenia jo, sinó dels altres que volien encasellar-me i no podien i això els descol·locava. Què falta fer perquè això no passi? Falta educació, des de casa i des del professorat. En aquest sentit, penso que falta afegir una perspectiva racial. No tant una formació individual del professor com una formació transversal per a tots els docents per entendre al final tots els seus alumnes. No vull posar tota la responsabilitat a l'escola, però hi ha una part que és de l'escola. Si hi ha determinats comentaris que s'aturen a temps i es treballen, doncs poden ser quelcom positiu en comptes de negatius, d'un mal record que li queda a l'alumne. La manera amb què s'expressa, amb humor, és la clau del seu èxit? Sí que és cert que la ironia i el sarcasme hi contribueixen. Però res és pensat. Vull dir que soc de riure's d'un mateix, de treure ferro a les coses; és qüestió d'actitud. Depèn del context també soc seriosa. No sé quina és la clau, potser que soc molt expressiva. Els comentaris que m'arriben són de joves que se senten identificats amb el que explico i d'altres a qui els descobreixo una realitat que no saben o una problemàtica de la qual no eren conscients i després s'adonen que potser aquella companya de l'institut també es va sentir així. No hi ha intenció de fer un monòleg d'humor. En un dels vídeos denunciava la nul·la representació de la diversitat a les sèries de TV3 i que quan apareix un personatge racial se l'estereotipa. Hi estic reflexionant molt. Perquè molts dels vídeos que comparteixo són d'identitat i de racisme. I en aquest sentit també m'agradaria poder parlar d'altres qüestions, sortir d'aquest àmbit. Per exemple, en el cas d'un personatge d'una sèrie que està gras, tot al seu voltant ha de girar sobre aquesta condició. El mateix passa amb els personatges racialitzats. Ja s'ha representat. Hi ha altres històries d'èxit. És la quota de diversitat? Per complir la quota no cal. La representació hi ha de ser perquè la nostra societat és diversa. Però en el cas de les sèries, perquè l'actor, sigui blanc o negre, té un potencial. Volem fugir dels papers estereotips, d'aquesta concepció que les persones racialitzades només hi són per parlar de temes de persones racialitzades. Doncs no. També els passen coses i poden parlar d'altres qüestions més enllà del racisme, de la lluita concreta de cadascú. Una companya del Moviment Afrobanyolí Social (MAS), Assa Macalou, psicòloga, denunciava ser visible, ser la foto, quan hi havia una xerrada sobre integració i no per la seva expertesa. Sempre s'acaba convidant les mateixes persones: tenim x i y que són racialitzades i ens agrada el seu discurs. I amb la idea preconcebuda que dues persones poden representar tot un col·lectiu, quan és molt complex. Jo sempre dic que parlo en nom de mi mateixa i encara gràcies. Un dia penso una cosa i l'endemà una altra. No pots pretendre que algú parli en nom d'un col·lectiu sempre. No cal recórrer sempre als mateixos noms, hi ha més gent vàlida per fer-ho. El fet de ser una dona racialitzada i de denunciar el racisme l'ha situat en l'esfera dels mitjans i ara voldria fer un pas més? No evito parlar-ne. Vull dir: m'he proposat no parlar de racisme perquè no vull que m'encasellin. En parlaré quan pensi que toca o que ho he de fer. No vull caure en el clixé de sempre, ser aquesta quota. Quan s'ha de parlar de racisme, doncs truquem a la Maria. Coincidint amb el que deia l'Assa, també vull obrir-me un camí en el món de la comunicació sense haver de recórrer al racisme. No ho sé, parlar de comunicació digital o ser corresponsal a París o fer informació parlamentària. Vull poder-ho fer sense tenir l'etiqueta aquesta, de ser quota. Denuncia ser quota del sistema? A la tele pública, hi ha d'haver diversitat i no cal que treballin davant de càmera. Igual que passava amb les dones, fins que no es va forçar, segurament molts dels programes eren dirigits i presentats per homes. No era perquè les dones fossin menys vàlides o menys expertes. Era simplement perquè hi ha llocs,

espais, on l'accés, per a diferents col·lectius, és més difícil. És més complicat i hi ha menys oportunitats. A mi m'agradaria que se'm valorés per la meua capacitat i no pel fet de ser dona racialitzada. Que se la valori per la seva capacitat i no per la seva imatge? Exacte. I intento que sigui així, procuro que tot el que faig sigui en aquest sentit i com trencar la dinàmica de parlar sempre del mateix. Per una banda, puc servir de referent per a altres joves parlant-ne i, per altra banda, hi ha d'haver un punt mitjà, un equilibri. És a dir, evidenciar les injustícies i lluitar-hi en contra i, per altra banda, ser referent en altres àmbits. Em deia que tenia dubtes a l'entrevista, que no aportaria res. Sí, sobre la base de per què se m'ha escollit per a l'entrevista. I sempre és donar voltes entorn del mateix, del discurs de víctima, per entendre'ns. Ja he passat aquesta pantalla. També perquè ho fem per inèrcia. Per això dubtava. En un món d'injustícies, em considero profundament feminista i profundament antiracista, perquè és la manera com entenc el món i la meua manera de viure la vida. Penso que el fet de parlar públicament ja és una manera de trencar molts esquemes.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 11-09-2022, Pàgina 26

-El Punt Avui. Nacional 11-09-2022, Pàgina 24

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/comunicacio/article/20-comunicacio/2190878-la-diversitat-hi-ha-de-ser-i-no-com-a-quota.html>